

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Formvlae Qvaedam Cavte Et Citra Scandalum loquendi de
præcipuis Christianæ doctrinæ locis**

Rhegius, Urbanus

Bonnae, 1544

VD16 R 1801

18 Sanctorum inuocatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35397

uobis petitiones cordis uestri.

QVOMODO CAUTE

de Sanctorum cultu sit

loquendum.

Ecclesia Christi catholica certè non
uit, nos omnes peccatores nasci, &
ex mera gratia Dei propter Christum
iustificari & saluari. Dein nouit & con-
fiteretur, quòd solus Iesus Christus est
noster Sacerdos apud Patrem in cœlis,
noster Mediator & Propitiator, qui
solus potuit & debuit nos liberare à pec-
catis, morte, & potestate Diaboli, &
Deo Patri reconciliare. Et quia pro-
pter sola Christi merita Deus nobis
propitius fit, & peccata remittit, & ui-
tam æternam dat. Et Ecclesia nouit,
quòd inuocare est opus secundi præ-
cepti, quod soli Deo debetur, non ul-
li puræ creaturæ. Nemo est inuocan-
dus, nisi ille in quem credere oportet,

F ij quod

quòd possit & uelit nos saluare . In solū
Deum debemus credere , solus igitur
Deus est inuocandus , ut nos ab omni
malo liberet, Pſal. XLIX. Inuoca me in
die tribulationis, & eruā te, & tu hono-
rificabis me . Et Christus dicit, Venite
ad me omnes, Matth. XI.

Ita nos docet Spiritus sanctus per
suum organum Paulum Rom. III. Iu-
stificamur gratis per illius gratiam,
per redemptionem , quæ est in Chri-
sto Iesu, quem Deus proposuit propi-
tatorium per fidem , interueniente i-
psius sanguine.

I. Hic discimus primo, Nos gratis iu-
stificari per meram Dei gratiam , non
per nostra merita.

II. Oportuit tamen esse preciū quod-
dam tantæ redemptionis, & propitio-
riū, quo Deus placaretur nobis, & quod
pro nobis datum , mereretur nobis re-
missio

missionem peccatorum, & uitam. Hoc
preciū est ipsemet Christus Iesus, qui
suo proprio sanguine nos redemit, pla-
cauit iratū Deum. Non cuiuslibet ho-
minis sanguis & mors hoc præstare po-
terant, sed solius Christi sanguis, hæc
nobis emeruit bona æterna.

III. Fide efficimur illius precii partici-
pes, ut ipse sit nostra propitiatio pro
peccatis nostris. Iohan. II.

Hinc consequitur irrefragabiliter,
quòd nullus Sanctorum nos redemit,
sed solus Christus. Ideo propter nul-
lius Sãcti merita, nobis Deus fit propi-
tius, & nos saluat, sed tantum propter
infinita merita Christi, qui est Sanctus
Sanctorum.

Ergo Sancti non sunt inuocandi,
& eorum meritis non est fidendum.
Neq; enim sunt Deus, sed creaturæ. Et
non propitiarūt nobis iratum Deum,

F iij sed

sed solus Christus.

Et de Sanctorum inuocatione in canone Scripturae nullum est praecipuum, nullum consilium, nulla promissio, nullum exemplum.

Viuos rogamus, ut pro nobis orerent, sed non inuocamus eos, nec eorum meritis fidimus, tanquam ipsi sint qui eripere possint, uel propter quorum merita adiuuemur, sed propter Christi merita. Et hanc orationem mutuam, qua alter pro altero orat, Scriptura exigit, habet exempla, & promissionem exauditionis.

Sed de iis inuocandis, qui obdormierunt in Domino, Scriptura nihil praecipit, nec consulit ut eos inuocemus, nec promittit in eorum nomine quicquam, nec habet exempla, ubi quispiam ex Christianis inuocauerit defunctos, & exauditus sit.

Si sumus Christiani, cur non apertum
Dei

Dei uerbum retinemus? cur non Chri-
stum uerū & unicum Mediatorē & In-
tercessorē apud Patrem amplectimur,
quem solum Pater ipse Propitiatorem
nostrum constituit? Et nullū alium cō-
stituit. In solo enim Christi nomine
promittitur nobis iustificatio & salus,
In nullius Sancti nomine promittitur.

Et Sanctorum uoluntas est confor-
mis uoluntati diuinæ, quare nolunt di-
uinos honores à nobis suscipere, qui so-
li Deo debentur.

QVOMODO IGITUR colendi sunt Sancti?

Honorificentissime de Sanctis iu-
xta Scripturas sentiendū & loquē-
dū est. Quos enim Deus ipse sic hono-
rat, eos proculdubio honorari uult & à
nobis. Sic em̄ scribitur Psal. lxxi. iuxta
septuaginta Interpretes, de Christia-
nis: Honorabile nomen eorū corā illo.

F iij Ipse

Ipse em̄ Pater eos pro filiis suis agno-
scit, Filius eos uocat fratres & cohære-
des, Spiritus sanctus uero sua templa.
Ideo passim exempla Sāctorum nobis
proponūtur consyderanda in Scriptu-
ris. Nonne Sancti qui in Christo ob-
dormierunt, sunt cum Christo: qui igi-
tur eos nō honorat, ipsum etiam Chri-
stum in eis contemnit, & gratiam Dei,
per quam tales tantiq; euaserunt, parui
pendit. Obsecro, quid sentit ille de san-
cta Ecclesia, qui nostra cōmembra, iam
cum Christo in pace constituta, & de
æterna salute certificata non honorat?
Christus dixit, angelos Dei gaudere su-
per uno peccatore pœnitentiam agen-
te, Lucæ XV. Quare proculdubio san-
cti fratres nostri, miro desyderio desy-
derant accelerationem nostræ pœnitē-
tiæ & salutis. Et cum Angeli pro nobis
orent, Zach. I. Verisimile est etiā, San-
ctos

ctos pro nobis orare, Nam charitas eorum erga nos non est diminuta, sed aucta, quàmuis hinc non sequatur Sanctorum inuocatio, Sicut neque Angelos inuocamus, sed solum Christum Deum nostrum.

Honorare tamē Sanctos debemus, sicut uetus Ecclesia eos honorauit, quę celebrabat honorificē Sanctorum memorias. Gratias egit Deo pro Sanctorum liberatione, pro gratia ipsis collata, & pro beatitudine eorum, ac pro eximiis donis, quę Deus per Sanctos in Ecclesiam effudit. Nonne, ut reliquos taceā, per Augustinum Deus Ecclesiam excitat, ut Pauli Epistolas intelligat, quādo uir ille Sāctus Christum in Scripturis tam ardentem querit, & Pelagianos tam potenter confutat & confundit, doctrina Pauli armatus?

Nonne Sancti clarissima gratiæ di-

F v uinæ

uīnæ specula sunt, in iis uidemus, quid
possit gratia Dei. Quando enim legi-
mus uel audimus eos, qui nobis similes
erant, tam mirabiliter & potenter potu-
isse uincere peccatū, mundum & mor-
tem, mox & nos excitamur ad concipi-
endam fiduciam tantæ misericordiæ
Dei, in Christo promissæ & exhibitæ.
Tum illorum exempla nos inflam-
mant ad imitationem, ut Deum pro si-
mili fide oremus, & Sāctorum uirtutes,
iuxta uocationis nostræ rationem imi-
temur. Sic confirmatur in nobis fides
in Christum, accēditur charitas, robo-
ratur spes æternæ salutis. Cogitamus
eos non esse amissos, sed præmissos ad
uitam futuri seculi. Et hūc articulum,
Credo Ecclesiam catholicam, Sanctoꝝ
communione, serio consyderamus.
Non eīm exigua consolatio est pio cor-
di, recordari eorū, qui primum ut nos
in

in mortali carne contra peccatum mi-
litarunt, nunc erepti sunt, & in tuto col-
locati. Nam nos eos certò sequemur,
sumus enim fratres eorum, conciuēs
Sanctorum, & domestici Dei, super-
structi super fundamentum Apostolo-
rum & Prophetarum, summo angula-
ri lapide, ipso Iesu Christo. O beatam
illam Dei ciuitatem, in quam tot infan-
tes, uirgines, martyresq; sunt recepti, u-
bi uidebimus in eternū Apostolos, Pro-
phetas, Patriarchas & iustos omnes, qui
ab Adam usq; ad ultimū in terris Chri-
stianum, in Christū crediderunt. Vide-
bimus angelorū choros, & ipsam super-
benedictam genitricē, nobilissimū my-
stici corporis membrum, deniq; unicū
illud ☉ æternum gaudium angelorū,
& hominum, Iesum Christum regem
gloriæ, & Deum, omnia in omnibus.
Nonne pia hac tantarum rerum me-
moria

moria, fides glorioſę reſurrectionis no-
ſtrę, & uitę future, in nobis excitabitur,
aletur & confirmabitur:

Ideo Apoſtolus nobis pulchrum ca-
talogum Sanctorum, quos ex Scriptu-
ris conſtat cum Chriſto eſſe, ponit ob
oculos, Heb. XI. deſcribens fidẽ Abel,
Enoch, Noah, Abraham, Iſaac, Iacob,
Sarę, Ioseph, Moſi, Rahab, Gedeonis,
Samſonis, Dauid, Samuelis, ut in eis cer-
namus uim fidei & gratię Dei, militiam
& uictoriam contra mundum, peccatũ
& mortem, & in fide ac ſpe corrobore-
mur. Et Heb. XIII. dicit: Mementote
eorum qui locuti ſunt uobis ſermonẽ
Dei, quorum imitemini fidem, cõſyde-
rantes qui fuerit exitus conuerſationis
illorum Et I. Tim. I. Chriſtus Ieſus ue-
nit in mundum ut peccatores ſaluos fa-
ceret, quorũ primus ſum ego. Verum
ideo miſericordiam ſum adeptus, ut in
me primo

me primo ostenderet Iesus Christus omnem clementiam, ad exprimendū exemplar iis, qui credituri essēt in ipso in uitam æternam.

Porro cum Thessalonicenses Ethnicorum more lugerent immodice suos defunctos, Apostolus non tollit omnino hanc memoriam, & curam pro mortuis, & memorias pias Christianorum dormientium, sed eas confirmat, tantū corrigi abusum. Nam recordari Christianifidelium, qui obdormierunt, pietatis Christianæ est. At Sadducæorū deplorata cæcitas, mortuos simul ex domo & animo abiicit, quasi nunquam sint reuicturi, sed perituri, sicut bestię pereunt, quibus à morte corporis nihil superest.

Sed audite uerba Apostoli consolantissima. Si credimus, inquit, quòd Iesus mortuus est & resurrexit, sic & Deus

eos

eos qui obdormierunt per Iesum, addu-
cet cum illo. Hęc uerba nostrę resurre-
ctionis fidē maximē confirmant, q. d.
Ablati quidē ab oculis uestris sunt ue-
stri amici & fratres, sed non perierunt.
Quām certō enim Christus resurrexit
à mortuis, tam certo etiā resurgent ue-
stri amici. Et in fine capituli primæ ad
Thess. ait: Consolemini uos mutuo ser-
monibus his, Qui erant sermones illi
nimirū, Christus resurrexit, Credētes
in Christū etiam resurgent, Semper cū
Domino erimus, hoc est, Mors corpo-
ralis nos ad breue tempus separauit, sed
rursus conuiuemus, & simul cum Chri-
sto in æternum regnabimus.

Was dürffen wir vns fast bekümme-
ren der verstorbenen halbē? müssen wir
doch wider alle zusammen kommen, vnd
darnach hinfurt ewiglich beyeinander
in freude vnd glori bleiben.

Ita

Ita Apostolus Ecclesiam consolatur, & ipsa se Apostoli monitis solatur, sermonibus certis de certissima quiete, pace & salute fratrum obdormientium in Domino.

Nos data opera coniungimus Sanctos, de quorum salute Scriptura testatur, & reliquos, quos etiã speramus in fide Christi obdormiisse. Nam & ipsi, si in Domino obdormierũt, Sancti sunt. Horum certè memoria semper in Ecclesia religiose celebrata fuit. Quare non putamus admodum à Christiana pietate alienum esse, si pro nostris defunctis semel atq; iterũ ex libera deuotione orauerimus. Caritas enim Christiana mirè efficax uirtus est, nec se cõtinet, quin & pro uiuis & pro defunctis sit sollicita, ita ut commembrata nostra ex hoc seculo emigrantia, pia prece commendet Christo Domino ac Deo nostro

nostro in æternum benedicto.

Et hæc erat olim, & est nunc in Ecclesia catholica Memoria defunctorum, quæ evidens testimoniū est charitatis, & fidei, de gloriosa carnis resurrectione, & cum sit fidei fructus, quæ per charitatem operatur, nemo eam reiiciet, nisi Epicurei & Sadducæi.

Eiusmodi defunctorum memoriã celebrauit uetus Ecclesia, ut est apud Orthodoxos, à quorum sententia recedere non est tutum, nisi repugnent uerbo Dei.

Gregorius Naziāzenus Theologus in oratione funebri ad Cæsarium fratrem de matre sua, ostendit memorias defunctorum celebrari solitas.

Idem ait Gregorius Nyssenus. Idem Chrysostronus in sermone quodam Homilia LXIX.

Ambrosius de obitu Theodosii Imperatoris,

peratoris: Dilexi, inquit, uirum, & præ-
sumo de Domino, quod suscipiat uocē
orationis mee, qua prosequor animam
piam. Da requiem seruo tuo Theodo-
sio, illò conuertatur anima eius, unde
descendit, ubi mortis aculeū sentire nō
possit, ubi cognoscat mortē hanc, non
hominis finem esse, sed culpæ.

Et in Concilio quodam Aphrica-
no, capite VIII. iubetur fieri defuncto-
rum commendatio, post meridiem, so-
lis orationibus.

Augusti. lib. Confess. IX. cap. XIII.
orauit pro Monica sua matre defun-
cta, & scribit eandē desyderasse memo-
riam sui ad altare Dei fieri, ubi uictima
sancta dispensatur, quo Chirographū
deletum est, quod erat contrarium no-
bis. Et lib. de Ciuitate Dei, ca. IX. Pio-
rum animæ mortuorum, non separan-
tur ab Ecclesia, quæ etiam nunc est re-

G gnum

gnum Christi. Alioqui nec ad altare
Dei fieret eorum memoria in commu-
nicatione corporis Christi. Et de cura
pro mortuis gerenda cap. IIII aperte in-
nuit supplicationes, quæ fiunt recta fide
& pietate pro mortuis, non esse omittē-
das. Et de hæresibus LXXXVIII. ad
Quod uult deum hæresi, LIII. scribit
quendam hereticum nomine Aërium
Arrianum dogmatizasse, nō oportere
pro mortuis orare.

Similiter in lib. de cura pro mortuis
gerenda, cap. I. dicit: In precibus Sacer-
dotis, quæ Domino Deo ad altare eius
funduntur, locum etiam habet cōmen-
datio mortuorū. Ecce uetustam Eccle-
siae consuetudinem, quæ proculdubio
non tales anniuersarios perpetuos, & sa-
crificia pro peccatis defunctorū institu-
it, ut Papa, sed ex libera charitate Chri-
sti fideles Deo commendauit.

Ioannes

Ioannes Damascenus in Sermone,
de iis qui in fide hinc migrarunt, dicit:
Apostoli, discipuli Saluatoris, in tremē
dis uitalibusq; Sacramentis, Memoriam
eorum qui fideliter obdormierunt, ha-
bendam esse dixerunt, Et dicit catholi-
cæ Ecclesiæ receptam & generalem ob-
seruationem fuisse.

Ecclesia itē uetus, religiose celebra-
uit memorias Christianorū, quos autē
Scripturarū testimoniis certē nouit, aut
ex præcedentis uitæ perspecta pietate
non dubitauit apud Christum esse.

Ilychius Naziāzeni discipulus in Le-
uit. lib. VI. ca. XIX. Nobiscum, inquit,
sunt Prophetæ, & quotquot iusti apud
populum Iudaicum fuerunt, intantum
ut memoriæ eorū à nobis annis singu-
lis honorentur.

Augustinus De disciplina Christia-
na, cap. II. Nonne has mortes subierūt,

G ij quos

quorum natalitia celebramus. Et contra Faustum Manichæum lib. XX. ca. XXI. Populus Christianus memorias Martyrum religiosa solemnitate concelebrat, & ad excitandā imitationem, & ut meritis eorum consocietur, Ita tamen ut nulli Martyrum, quāuis in memorias Martyrū, cōstituamus altaria.

Colimus ergo Martyres, eo cultu dilectionis & societatis, quo & in hac uita coluntur Sancti homines Dei, At illo cultu qui græcè dicitur Latria, Latine uno uerbo dici non potest, cum sit quædam propriè diuinitati debita seruitus, nec colimus, nec colendum docemus, nisi unum Deum. Ipsi enim Sancti, uel homines uel Angeli, exhiberi sibi nolunt, quod uni Deo deberi norunt.

Idem lib. III. contra II. Epistolas Pelagianorum, ad Bonifacium, cap. VIII.
Sancti

Sancti omnes, siue ab illo antiquo Abel
usq; ad Ioannem Baptistam, siue ab i-
psis Apostolis, usq; ad hoc tempus, &
deinceps usq; ad terminū seculi, in Do-
mino sunt laudandi, nō in seipsis, quia
illoꝝ uox est, Gratia Dei sum, id quod
sum. Et ad omnes pertinet, ut qui glo-
riatur, in Domino gloriatur.

Idem lib. Confess. X. ca. XLVI. Do-
mine quem inuenirem qui me reconci-
liaret tibi? an eundem fuit ad angelos?
qua prece? quibus Sacramentis?

Similia de Angelis honorandis ha-
bet August. de uera Religione cap. LV.
Angelos diligimus, & his gratulamur,
& honoramus eos charitate, non serui-
tute, nec eis templa construimus, no-
lunt enim se his honorari à nobis.

Et lib. xxii. de ciuitate Dei ca. x. pie
docet, quomodo sanctis Martyribus
non debeat exhiberi Latria, aut eis eri-

G in gi

gi templa, sed soli Deo. Idem agit libro primo cōtra Maximum Arrianorum Episcopum.

Hieronimus in cap. III. Sophoniae: Nomē Apostolorum quotidie nominatur in Ecclesia, quotidie magnificat, non quòd ipsis profit à nobis in Ecclesia nominari, sed quòd nos magnificantes nomen eorū, & quę scripserunt, iactantes, consequamur salutem.

Vel sic breuius.

Wir sollen Christum vnsern einigen erlöser / Bischoff / mitler vñ fürsprecher im himel bey dem Vatter / anruffen / zū im vertrawlich in aller not flichen / als zum Gnadenstuel / da sich Gott allein wil in gnadē findē lassen / Den er spricht selbs Mat. II. Kompt alle her zū mir / die jr mühselig vñnd beladen seid / Ich will euch erquickē . Vñnd die ganze Schrift weist vns zū Christo / der vns allein zum Vatter bringet / Er allein ist vnser barmhertziger vñd trewer hoher
Priester

priester für Got, in den dingen die wir
für Gott zu handeln haben / Heb. 2

Aber die Schrift leret nirgent / das
wir zu denen / so im Herrn entschlaffen
sind / inn vnsern nöten fliehen / sie an-
ruffen / vnd hülffe bey jnen hoffen vnd
suchen sollen. Die Schrift leret aber /
das man die Heiligen / als die aus erwel-
ten glider Christi / vnser trewe brüder /
sollen sonst ehren / das ist / ehlich von ja-
nen halten vnd reden / Gott in jnen prei-
sen / vnd sie in Gott loben / der in solche
überschwencliche gnade bewisen / vnd
zu solcher herligkeit erhöhet hat / Vnd
lasset vns Gott solche gnade teglich vr-
künden / auff das wir durch diese exem-
pel lernen / vns gleicher gnade vñ hülffe
zu vnserm trewen Gott zu versehen / vñ
das wir dardurch gereitzt werden / Got
mit ernst zu bitten / das er vns armen
sündern / die noch mit dem fleisch kemp-
ffen / auch wölle einen solchen feste glau-
ben / liebe vnd hoffnung geben / wie die
lieben Heiligē hie zeitlich gehabt habē /
auff das wir auch also mügenn durch

G iij Chris

Christum / vnser eigen sündigs fleisch /
die welt / vnd den bösen Geist überwin-
den / vnd zu den lieben Heiligen kome-
men / das ist auch gewislich jr herzlich
sehnen / denn sie haben vns lieb / vnd
freuen sich vnser fromigkeit vnd sel-
ligkeit.

QVOMODO CAVTE
de Imaginibus loquendum.

SCriptura Leui. xxvi. prohibet fieri
Simagines, Sed addit notanter, ut ado-
remus eas. Tales igitur Imagines in Ec-
clesia haberi non debent, ut adorentur,
Sed imagines Christi, beatę Virginis,
Patriarcharum, Apostolorum &c. me-
moriales licitè haberi possunt. Ad hoc
enim profunt, ut nos moneāt. Vt dum
intueor imaginem crucifixi, aut Chri-
sti resurgentis, statim reuocātur mihi
in memoriam, saluifica mors Christi,
& gloriosa eius resurrectio, quarum re-
rum memoria certe & utilis est, & nec-
cessaria.